

Program Operational Regional*

Obiectivul strategic:

- Sprijinirea unei dezvoltari economice si sociale durabile si echilibrate teritorial, a tuturor Regiunilor Romaniei, potrivit nevoilor lor specifice, cu accent pe sprijinirea dezvoltarii durabile a oraselor - potentiali poli de crestere urbani, imbunatatirea mediului de afaceri si a infrastructurii de baza, pentru a face din Regiunile Romaniei, in special cele mai slab dezvoltate, locuri atractive pentru munca, viata si petrecerea timpului liber.

Obiective Specifice:

- Cresterea rolului economic si social al centrelor urbane, printr-o abordare policentrica, pentru a stimula o dezvoltare mai echilibrata a Regiunilor;
- Imbunatatirea accesibilitatii in regiuni si in special a accesibilitatii centrelor urbane si a legaturilor lor cu ariile inconjuratoare;
- Cresterea calitatii infrastructurii sociale a regiunilor;
- Cresterea competitivitatii regiunilor ca locatii pentru afaceri;
- Cresterea contributiei turismului la dezvoltarea Regiunilor.

Autoritatea de management pentru PO „Regional”:

- Ministerul Dezvoltarii, Lucrarilor Publice si Locuintelor (MDLPL).

Organisme intermediare desemnate pentru PO „Regional”:

- 8 Agentii de Dezvoltare Regionale (Nord-Est, Sud-Est, Sud, Sud-Vest, Vest, Nord-Vest, Centru, Bucuresti-Ilfov).

Organismul responsabil cu efectuarea platilor:

- MDLPL – Directia Autorizare Plati Programe

Alocarea financiara indicativa pe axe:**

Axa prioritara	Finantare (FEDR + Buget national)	
	Mil.Euro	%
1. Sprijinirea dezvoltarii durabile a oraselor – potentiali poli de crestere	1.391,17	31,74%
2. Imbunatatirea infrastructurii de transport regionale si locale	876,71	20,00%
3. Imbunatatirea infrastructurii sociale	657,53	15,00%
4. Sprijinirea dezvoltarii mediului de afaceri regional si local	709,89	16,19%
5. Dezvoltarea durabila si promovarea turismului	616,76	14,07%
6. Asistenta tehnica	131,50	3,00%
TOTAL	4.383,58	100,00%

* Sursa principala a datelor si informatiilor prezentate: Documentul Cadru de Implementare (Programul Complement), ultima varianta din aprilie 2007, in limba romana, disponibila pe site-ul Ministerului Dezvoltarii, Lucrarilor Publice si Locuintelor

** Sursa datelor din tabel: POR, ultima varianta din iunie 2007, in limba engleza, disponibila pe site-ul Ministerului Dezvoltarii, Lucrarilor Publice si Locuintelor

Axa prioritara 1 – Sprijinirea dezvoltarii durabile a oraselor - potentiali poli de crestere

Domeniu de interventie:

Planuri integrate de dezvoltare urbana

Valoarea proiectului: **min 10.000.000 Euro**

Beneficiari: **Autoritati ale administratiei publice locale din mediul urban**

Durata maxima de implementare: 30 dec 2015

Planul integrat trebuie sa contina proiecte individuale din cel putin doua domenii de interventie

Proiectele individuale se pot dezvolta pe:

1.1 Reabilitarea infrastructurii urbane si imbunatatirea serviciilor urbane, inclusiv transportul urban:

Valoarea proiectului: **500.000 – 50.000.000 Euro**

Beneficiari: **Autoritati ale administratiei publice locale din mediul urban.**

Dimensiune grant: maxim 85% din costurile eligibile

Contributia nationala - buget de stat: 13%

- buget local: 2%

Activitati eligibile

a) infrastructura publica urbana :

- dezvoltarea si/sau reabilitarea infrastructurii si utilitatilor publice urbane (iluminat public, apa, canalizare, electricitate, gaze, telefonie, cablare broadband, etc);
- crearea si/sau conservarea spatiilor verzi si pentru recreere (gradini publice, parcuri, mobilier urban, containere, deseuri);
- crearea si reabilitarea spatiilor publice urbane: strazi orasenesti, trotuare, pietre, zone pietonale, poduri, pasaje, pasarele, etc;
- finalizarea si/sau renovarea cladirilor abandonate si pregatirea lor pentru noi tipuri de activitati economice si sociale;
- demolarea cladirilor si/sau a structurilor aflate intr-o stare avansata de degradare, care nu apartin patrimoniului national cultural si amenajarea terenurilor degradate/neutilizate, pentru constructia de cladiri de utilitate publica sau spatii verzi;
- achizitionarea de echipamente de informare si comunicare pentru accesul larg al cetatenilor la servicii publice.
- sisteme pentru managementul traficului (lucrari de infrastructura si dotarea cu echipamente specifice pentru managementul traficului);

b) transport si mobilitatea populatiei:

- construirea de statii pentru autobuze, tramvaie si troleibuze si/sau modernizarea celor existente; construirea de terminale intermodale in scopul imbunatatirii integrarii diferitelor moduri de transport public urban;
- extinderea si/sau modernizarea retelei liniilor de tramvai si troleibuz si a infrastructurii aferente ;
- constructia si/sau amenajarea de culoare speciale pentru mijloace de transport in comun si/sau piste pentru biciclete;
- achizitionarea de mijloace de transport public ecologice;
- alte interventii care se refera la transport si mobilitatea populatiei;

c) patrimoniu cultural national, patrimoniu cultural local din mediul urban si infrastructura pentru activitati culturale:

- reabilitarea si restaurarea cladirilor si monumentelor de importanta istorica si culturala aferente listelor monumentelor de patrimoniu;
- restaurarea, consolidarea, protectia si conservarea cladirilor de patrimoniu;
- restaurarea, protectia si conservarea picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare;
- refacerea / amenajarea cailor de acces (pietonale si carosabile) catre obiectivele reabilite, in interiorul zonei de protectie a acestora;
- lucrari si dotari pentru asigurarea iluminatului interior si exterior, a iluminatului de siguranta precum si a celui decorativ;

- amenajarea zonelor de protectie prin delimitarea si imprejmuirea obiectivelor de patrimoniu (acolo unde este cazul);
- constructia utilitatilor anexe (parcaj, grup sanitar, reclame si indicatoare);

1.2 Dezvoltarea durabila a mediului de afaceri:

Valoarea proiectului: **500.000 – 50.000.000 Euro**

Beneficiari: **Autoritati ale administratiei publice locale din mediul urban.**

Dimensiune grant: maxim 50% din costurile eligibile

Contributia beneficiarului: 50%

Activitati eligibile

- constructia si/sau reabilitarea/amenajarea spatiilor sau cladirilor existente prin crearea infrastructurii pentru activitati economice si comerciale;

1.3 Reabilitarea infrastructurii sociale, inclusiv a locuintelor sociale si imbunatatirea serviciilor sociale:

Valoarea proiectului: **500.000 – 50.000.000 Euro**

Beneficiari: **Autoritati ale administratiei publice locale din mediul urban.**

Dimensiune grant: maxim 85% din costurile eligibile

Contributia nationala - buget de stat: 13%

- buget local: 2%

Activitati eligibile

- constructia/reabilitarea si modernizarea cladirilor destinate infrastructurii sociale: centre de ingrijire a copiilor, centre pentru batrani, centre de asistenta pentru persoanele cu deficiente, centre pentru tineret, persoane aflate in dificultate, precum si dotarea acestora cu echipamente specifice, inclusiv echipamentelor de informare si comunicare;
- renovarea cladirilor cu destinatie de locuinte sociale multifamiliale:
 - o renovarea partilor comune ale cladirilor rezidentiale colective, incluzand:
 - a) innoirea partilor structurale principale ale cladirilor: acoperis, fatada, ferestrele si usile de pe fatada, casa scarilor, coridoarele interioare si exterioare, intrarile si exterioarele acestora, lift;
 - b) instalatiile tehnice ale cladirilor;
 - c) actiuni de eficientizare energetica;
 - o renovarea si schimbarea folosintei cladirilor existente detinute de autoritatile publice;
- achizitionarea de echipamente necesare pentru cresterea sigurantei si prevenirea criminalitatii (sisteme de supraveghere, etc).

Lista cheltuielilor eligibile pentru Axa Prioritara 1:

- cheltuieli cu obtinerea terenului (maxim 10% din valoarea eligibila a proiectului)
- amenajarea terenului
- amenajari pentru protectia mediului
- cheltuieli pentru asigurarea utilitatilor necesare obiectivului
- constructii si instalatii
- montaj utilaj tehnologic
- utilaje, echipamente tehnologice si functionale cu montaj
- utilaje fara montaj si echipamente de transport (cheltuieli cu achizitionarea mijloacelor de transport in comun pentru societatile prestatoare aflate in proprietatea autoritatilor locale)
- organizare de santier
- lucrari de constructii si instalatii aferente organizarii de santier
- cheltuieli conexe organizarii de santier
- cheltuieli diverse si neprevazute
- cheltuieli aferente implementarii proiectului (publicitate; audit; cheltuieli administrative, in limita a maximum 10% din valoarea eligibila a proiectului)
- TVA nerecuperabil

Axa prioritara 2 – Imbunatatirea infrastructurii de transport regionale si locale

Domeniu de interventie:

Reabilitarea si modernizarea retelei de drumuri judetene, strazi urbane – inclusiv constructia/reabilitarea soselelor de centura

Operatiuni orientative:

- Reabilitarea si modernizarea retelei de drumuri judetene;
- Reabilitarea si modernizarea retelei de strazi urbane;
- Constructia/reabilitarea/modernizarea soselelor de centura (cu statut de drum judetean).

Valoarea proiectului: **1.000.000 – 25.000.000 Euro**

Beneficiari: **Autoritati ale administratiei publice locale: consilii judetene si consilii locale din mediul urban**

Dimensiune grant: **maxim 85%** din costurile eligibile

Contributia nationala - buget de stat: 13%

- buget local: 2%

Activitati eligibile

- reabilitarea si modernizarea retelei de drumuri judetene;
- reabilitarea si modernizarea retelei de strazi din mediul urban (categoria 1, 2 si 3) precum si a retelei de strazi de categoria 4 din statiunile turistice;
- constructia / reabilitarea / modernizarea soselelor de centura (cu statut de drum judetean);
- construirea/ modernizarea/ reabilitarea de poduri si podete;
- construirea/ modernizarea/ reabilitarea de pasaje rutiere si pasarele;
- eliberarea si amenajarea terenului,
- devierea retelelor de apa, electricitate, gaze si canal, telefonie;
- amenajari pentru protectia mediului;
- modernizarea si extinderea retelelor de utilitati existente in corpul drumului (apa, canalizare, electricitate, gaze, telefonie);

Lista cheltuielilor eligibile

- cheltuieli cu achizitionarea obtinerea terenului (maxim 10% din valoarea eligibila a proiectului)
- amenajarea terenului
- amenajari pentru protectia mediului
- cheltuieli pentru asigurarea utilitatilor necesare obiectivului
- studii de teren
- obtinere avize, acorduri si autorizatii
- proiectare si inginerie
- consultanta pentru elaborarea studiului de fezabilitate sau a studiilor de piata, de evaluare, precum si in domeniul managementului investitiei sau administrarea contractului de executie.
- asistenta tehnica
- constructii si instalatii
- utilaje, echipamente tehnologice si functionale cu montaj
- cheltuieli cu achizitionarea mijloacelor de transport in comun pentru societatile prestatoare aflate in proprietatea autoritatilor locale
- organizare de santier
- lucrari de constructii si instalatii aferente organizarii de santier
- cheltuieli conexe organizarii de santier
- comisioane, taxe, cote legale
- cheltuieli cu diurne, cazare si transport ale echipei de proiect; salarii ale echipei de proiect; cheltuieli de publicitate, cheltuieli de audit; cheltuieli administrative in limita a maxim 5% din valoarea eligibila a proiectului;
- TVA nerecuperabil

Axa prioritara 3 – Imbunatatirea infrastructurii sociale

Domenii de interventie:

3.1 Reabilitarea/modernizarea/echiparea infrastructurii serviciilor de sanatate;

Operatiuni orientative:

- Reabilitarea, modernizarea si echiparea spitalelor judetene.
- Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea si echiparea ambulatoriilor (din spitale si de specialitate)

Valoarea proiectului: **200.000 – 25.000.000 Euro**

Beneficiari: **Autoritati ale administratiei publice locale.**

Dimensiune grant: **maxim 85%** din costurile eligibile

Contributia nationala - buget de stat: 13%

- buget local: 2%

Activitati eligibile

- reabilitare, modernizare cladiri;
- reabilitarea , modernizarea utilitatilor generale si specifice;
- facilitati de acces pentru persoane cu dizabilitati fizice;
- achizitionare echipamente.

Lista cheltuielilor eligibile

- cheltuieli cu achizitionarea terenului (max. 10% din valoarea eligibila a proiectului) si amenajarea terenului
- cheltuieli pentru asigurarea utilitatilor necesare obiectivului
- cheltuieli pentru proiectare si asistenta tehnica
- cheltuieli pentru investitia de baza
- alte cheltuieli (organizare de santier; lucrari de constructii si instalatii aferente organizarii de santier; cheltuieli conexe organizarii de santier; comisioane, taxe, cote legale; cheltuieli diverse si neprevazute)
- cheltuieli aferente implementarii programului

3.2 Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea si echiparea infrastructurii serviciilor sociale;

Operatiuni orientative:

- Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea si echiparea cladirilor in care functioneaza centrele sociale;
- Reabilitarea, modernizarea si echiparea cladirilor in care functioneaza centre rezidentiale.

Valoarea proiectului: **200.000 – 1.000.000 Euro**

Beneficiari:

- **Autoritati ale administratiei publice locale in parteneriat cu furnizorii de servicii sociale: furnizori publici/ONG-uri, acreditati in conditiile legii, care activeaza in comunitatea respectiva;**
- **Furnizorii de servicii sociale: furnizori publici/ONG-uri, acreditati in conditiile legii, care activeaza in comunitatea respectiva.**

Dimensiune grant: **maxim 85%** din costurile eligibile

Contributia nationala - buget de stat: 13%

- buget local: 2%

Activitati eligibile

- reabilitarea/ modernizarea cladirilor centrelor;
- modernizarea utilitatilor generale si specifice ale centrelor sociale si rezidentiale;
- facilitati de acces pentru persoane cu dizabilitati;
- dotare cu echipamente adaptate situatiei beneficiarilor de servicii oferite de centre, inclusiv echipamente pentru persoane cu dizabilitati.

Lista cheltuielilor eligibile

- cheltuieli pentru achizitionarea (max. 10% din valoarea eligibila a terenului) si amenajarea terenului
- cheltuieli pentru asigurarea utilitatilor necesare obiectivului
- cheltuieli pentru proiectare si asistenta tehnica
- cheltuieli pentru investitia de baza
- alte cheltuieli (organizare de santier; lucrari de constructii si instalatii aferente organizarii de santier; cheltuieli conexe organizarii de santier; comisioane, taxe, cote legale; cheltuieli diverse si neprevazute)
- cheltuieli aferente implementarii programului

3.3 Imbunatatirea dotarii cu echipamente a bazelor operationale pentru interventii in situatii de urgenta;

Operatiuni orientative:

- Imbunatatirea dotarii cu echipamente a bazelor operationale pentru interventii in situatii de urgenta

Valoarea proiectului: **3.000.000 – 15.000.000 Euro**

Beneficiari:

- **Consiliile judetene desemnate - prin „Actul de asociere/parteneriat” intre toate consiliile judetene ale unei regiuni - sa depuna proiectele regionale integrate - din regiunile de dezvoltare: Nord-Est, Sud-Est, Sud, Sud-Vest, Vest, Nord-Vest, Centru;**
- **Consiliul General al Municipiului Bucuresti pentru regiunea Bucuresti-Ilfov.**

Dimensiune grant: **maxim 85%** din costurile eligibile

Contributia nationala - buget de stat: 13%

- buget local: 2%

Activitati eligibile

- achizitionare vehicule si alte echipamente specifice pentru bazele operationale regionale si judetene, pentru interventii in situatii de urgenta

Lista cheltuielilor eligibile

- cheltuieli pentru investitia de baza
- cheltuieli aferente implementarii programului

3.4 Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea infrastructurii educationale, infrastructurii educationale preuniversitare si a celei pentru formare profesionala continua;

Operatiuni orientative:

- Reabilitarea/ modernizarea/ dotarea infrastructurii scolare din invatamantul obligatoriu
- Reabilitarea/ modernizarea/ dotarea campusurilor pentru invatamantul profesional si tehnic (CIPT)
- Reabilitarea/ modernizarea/ dotarea campusurilor universitare
- Reabilitarea / modernizarea / echiparea Institutiiilor de Formare Profesionala Continua

Valoarea proiectului: **150.000 – 20.000.000 Euro**

Beneficiari:

- **Autoritati ale administratiei publice locale: Judetene – pentru invatamantul special; Municipale/ orasenesti/ comunale – pentru invatamantul obligatoriu si pentru CIPT;**
- **Universitati – pentru campusurile universitare;**
- **Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca ;**
- **Agentiile Judetene pentru Ocuparea Fortei de Munca;**
- **Centre Regionale de Formare Profesionala a Adultilor – ANOFM;**
- **Centrele de formare profesionala - Ministerul Educatiei, Cercetarii si Tineretului;**

Dimensiune grant: **maxim 85%** din costurile eligibile

Contributia nationala - buget de stat: 13%

- buget local: 2%

Activitati eligibile

- reconstrucția, extinderea, consolidarea de cladiri (toate tipurile de infrastructura pentru invatamantul obligatoriu, exceptand CIPT);
- constructia, consolidarea, reabilitarea, modernizarea, extinderea cladirilor localizate in cadrul CIPT;
- dotari cu echipamente didactice, echipamente pentru pregatirea profesionala, echipamente IT si dotari specifice spatiilor de rezidenta;
- reabilitarea, consolidarea, modernizarea si dotarea cladirilor si terenurilor din campusurile universitare;
- reabilitarea, consolidarea cladirilor institutiilor de formare profesionala continua;
- modernizarea utilitatilor, inclusiv crearea de facilitati speciale pentru persoanele cu dizabilitati, pentru toate tipurile de infrastructura;

Lista cheltuielilor eligibile

- cheltuieli pentru achizitionarea terenului (max. 10% din valoarea eligibila a proiectului) si amenajarea terenului
- cheltuieli pentru asigurarea utilitatilor necesare obiectivului
- cheltuieli pentru proiectare si asistenta tehnica
- cheltuieli pentru investitia de baza
- alte cheltuieli (organizare de santier; lucrari de constructii si instalatii aferente organizarii de santier; cheltuieli conexe organizarii de santier; comisioane, taxe, cote legale; cheltuieli diverse si neprevazute)
- cheltuieli aferente implementarii programului

Axa prioritara 4 – Sprijinirea dezvoltarii mediului de afaceri regional si local

Domenii de interventie:

4.1 Dezvoltarea durabila a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanta regionala si locala;

Operatiuni orientative:

- Crearea si/ sau extinderea diferitelor tipuri de structuri regionale/locale de sprijinire a afacerilor

Valoarea proiectului: **200.000 – 25.000.000 Euro**

Beneficiari: **Autoritati ale administratiei publice locale si /sau societati administrator;**

Dimensiune grant: **70%** pentru intreprinderi mici
 60% pentru intreprinderi mijlocii
 50% pentru autoritati publice (sub ajutor de stat)

Contributia beneficiarului: 30% pentru intreprinderi mici
 40% pentru intreprinderi mijlocii
 50% pentru autoritati publice (sub ajutor de stat)

Dimensiune grant pentru proiecte generatoare de venituri:

- din fonduri comunitare: - maxim: 85%
- contributia nationala: - buget de stat: 13%
- buget local: 2%

Activitati eligibile

- construirea/ reabilitarea/ extinderea de cladiri, exclusiv pentru activitati de productie, servicii;
- reabilitarea/extinderea sistemului de strazi din interiorul structurii de afaceri si a drumurilor de acces (limita maxima 1 000m);
- crearea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea utilitatilor de baza (statii de tratare a apei, unitatile de furnizare a energiei si a gazului, sistemul de canalizare)
- cablare, retele de internet broadband, etc.;
- demolare cladiri;
- activitati de promovare;

- extinderea structurilor de sprijinire a afacerilor;
- alte activitati adiacente necesare crearii/dezvoltarii structurilor de afaceri.

4.2 Reabilitarea siturilor industriale poluate si neutilizate si pregatirea pentru noi activitati;

Operatiuni orientative

- Reabilitarea siturilor industriale poluate si neutilizate si pregatirea pentru noi activitati

Valoarea proiectului: **500.000 – 25.000.000 Euro**

Beneficiari: **Autoritati ale administratiei publice locale.**

Dimensiunea grantului: **85%** pentru activitati de mediu
50% pentru activitati de investitii (ajutor de stat)
 Contributia beneficiarului: **15%** pentru activitati de mediu
50% pentru activitati de investitii (ajutor de stat)

Dimensiune grant pentru proiecte generatoare de venituri:

- din fonduri comunitare - maxim: **85%** pentru activitati de mediu
50% pentru activitati de investitii (ajutor de stat)
- contributia nationala: **15%** pentru activitati de mediu (buget de stat: 13%, buget local:2%)
50% pentru activitati de investitii (ajutor de stat)

Activitati eligibile

- curatarea suprafetelor site-urilor industriale poluate si neutilizate si imbunatatirea terenurilor;
- demolarea cladirilor si planarea terenului;
- reabilitarea/extinderea cladirilor pentru activitati de productie si prestari servicii
- crearea/ reabilitarea/ extinderea/ construirea infrastructurii de utilitati publice (retele de alimentare cu apa, gaze naturale, electricitate, retele de canalizare);
- cablare, retele internet broadband
- decontaminarea terenurilor
- activitati de depoluare
- elaborarea de studii de depoluare
- activitati de preluare si depozitare deseuri si substante toxice
- depoluarea unor amplasamente contaminate cu deseuri periculoase;
- ambalarea si transportul deseurilor periculoase ;
- alte activitati adiacente necesare pentru reabilitarea siturilor industriale si pregatirea pentru noi activitati economice.

4.3 Sprijinirea dezvoltarii microintreprinderilor;

Operatiuni orientative:

- Sprijinirea microintreprinderilor.

Valoarea proiectului: **20.000 – 500.000 Euro**

Beneficiari:

- Microintreprinderi cu activitati de productie / servicii / constructii, localizate in mediul urban, mai putin cele care se ocupa de prima si a doua procesare a produselor agricole, microintreprinderile care desfasoara activitati conform codului CAEN:

- Sectiunea D – Produse ale industriei prelucratoare (cu exceptia DA, DF, DG, DJ- 271, DJ-272, DJ-273, DJ-2751, DJ-2752,)
- Sectiunea F – Constructii
- G-527- Reparatii de articole personale si gospodaresti
- I - 631 –manipulari și depozitari
- Sectiunea N – sanatate si asistenta sociala
- Sectiunea O – alte activitati de servicii colective, sociale si personale

Dimensiunea grantului: **70%** pentru toate regiunile Romaniei

60% pentru Reg. Bucuresti-Ilfov

Contributia beneficiarului: **30%** pentru toate regiunile Romaniei

40% pentru Reg. Bucuresti-Ilfov

Dimensiune grant pentru proiecte generatoare de venituri:

- din fonduri comunitare - maxim: 70% pentru toate regiunile Romaniei

60% pentru Reg. Bucuresti-Ilfov

- contributia nationala: 0%

Activitati eligibile

- achizitionarea de echipamente si tehnologii productive moderne, servicii, constructii;
- achizitionare sisteme IT (echipamente si soft);
- utilizarea de noi tehnologii in activitatile curente ale microintreprinderii;
- relocalizarea microintreprinderilor in structuri de afaceri;
- constructia/ extinderea/ reabilitarea/ modernizarea spatiilor de productie a microintreprinderilor;
- activitati specifice de dezvoltare

Lista cheltuielilor eligibile pentru toate domeniile de interventie din Axa prioritara 4

- cheltuieli pentru achizitionarea terenului (maxim 10% din valoarea eligibila a proiectului)
- amenajarea terenului
- amenajari pentru protectia mediului
- cheltuieli pentru asigurarea utilitatilor necesare obiectivului
- studii de teren
- obtinere avize, acorduri si autorizatii
- proiectare si inginerie
- consultanta pentru elaborarea studiului de fezabilitate sau a studiilor de piata, de evaluare, precum si in domeniul managementului investitiei sau administrarea contractului de executie.
- asistenta tehnica
- constructii si instalatii
- utilaje, echipamente tehnologice si functionale cu montaj
- organizare de santier
- lucrari de constructii si instalatii aferente organizarii de santier
- cheltuieli conexe organizarii de santier
- comisioane, taxe, cote legale
- cheltuieli cu diurne, cazare si transport ale echipei de proiect; salarii ale echipei de proiect; cheltuieli de publicitate, cheltuieli de audit; cheltuieli administrative in limita a maxim 5% din valoarea eligibila a proiectului;
- TVA nerecuperabil

Axa prioritara 5 – Dezvoltarea durabila si promovarea turismului

Domenii de interventie:

5.1 Restaurarea si valorificarea durabila a patrimoniului cultural, precum si crearea/modernizarea infrastructurilor conexe;

Operatiuni orientative

- Restaurarea, protectia si conservarea obiectivelor turistice care fac parte din patrimoniul UNESCO precum si modernizarea infrastructurii conexe;
- Restaurarea, protectia si conservarea patrimoniului cultural national si modernizarea infrastructurii conexe;
- Restaurarea, protectia si conservarea patrimoniului cultural din mediul urban.

Valoarea proiectului: **500.000 – 25.000.000 Euro**

Beneficiari:

- **Autoritati ale administratiei publice locale si centrale;**
- **Microintreprinderi si IMM-uri din domeniul turismului;**
- **Persoane juridice (care nu sunt agenti economici);**
- **ONG-uri**

Dimensiunea grantului: **85%** pentru autoritati ale administratiei publice centrale

98% pentru autoritati ale administratiei publice locale; pentru persoanele juridice care nu sunt agenti economici; pentru ONG-uri;

70% pentru micro – intreprinderi (60% pentru Regiunea Bucuresti - Ilfov)

60% pentru intreprinderi mijlocii (50% pentru Regiunea Bucuresti - Ilfov)

Contributia beneficiarului:	15% pentru autoritati ale administratiei publice centrale 2% pentru autoritati ale administratiei publice locale si ONG-uri 30% pentru micro – intreprinderi si intreprinderi mici (40% pentru Regiunea Bucuresti-Ilfov) 40% pentru intreprinderi mijlocii (50% pentru Regiunea Bucuresti-Ilfov)
Contributia comunitara:	- 85%
Contributia nationala	- buget de stat: 13% - buget local: 2%

Activitati eligibile

- restaurarea, consolidarea, protectia si conservarea cladirilor de patrimoniu;
- restaurarea, protectia si conservarea picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare;
- refacerea / amenajarea cailor de acces (pietonale si carosabile) catre obiectivele reabilitate, in interiorul zonei de protectie a acestora;
- lucrari si dotari pentru asigurarea iluminatului interior si exterior, a iluminatului de siguranta precum si a celui decorativ;
- restaurarea si remodelarea plasticii fatadelor;
- amenajari peisagistice pentru evidentierea obiectivului reabilitat;
- dotari interioare (instalatii, echipamente si dotari pentru asigurarea conditiilor de climatizare, siguranta la foc, antiefractie);
- instalatii, echipamente si dotari pentru asigurarea necesarului de apa si pentru evacuarea apelor pluviale si menajere;
- dotari pentru expunerea si protectia patrimoniului cultural mobil si imobil
- amenajarea zonelor de protectie prin delimitarea si imprejmuirea obiectivelor de patrimoniu (acolo unde este cazul);
- constructia utilitatilor anexe (parcaj, grup sanitar, reclame si indicatoare);
- amenajarea / marcarea de trasee turistice / itinerarii culturale la obiectivele reabilitate.
- constructia / reabilitarea / amenajarea caii de acces catre obiectivul turistic reabilitat, in limita a 1000 metri.

Lista cheltuielilor eligibile

- cheltuieli privind efectuarea unor studii aferente proiectelor privind dezvoltarea durabila a turismului regional si local, precum: studii de impact (asupra mediului si a comunitatilor locale), proiecte tehnice, studii de fezabilitate, pregatirea caietelor de sarcini pentru licitatia de lucrari;
- cheltuieli pentru eliberarea si amenajarea terenului,
- cheltuieli privind restaurarea, consolidarea, protectia si conservarea cladirilor de patrimoniu;
- cheltuieli cu construirea de cladiri noi, numai daca se justifica din punct de vedere economic si tehnic (maxim 10% din valoarea eligibila a proiectului)
- cheltuieli pentru devierea retelelor de apa, electricitate, gaze si canal, telefonie;
- cheltuieli de lucrari pentru modernizarea si extinderea retelelor de utilitati existente (apa, canalizare, electricitate, gaze, telefonie) si achizitia de echipamente specifice acestora;
- cheltuieli cu achizitionarea si montarea sistemelor de marcaj turistice;
- cheltuieli cu construirea drumurilor noi de acces in limita maxima de 1000m
- cheltuieli cu amenajari interioare, restaurare picturi, fresce, vitralii
- cheltuieli cu lucrari si dotari pentru iluminat decorativ
- cheltuieli de audit;
- cheltuieli cu publicitatea;
- cheltuieli cu traduceri autorizate;
- cheltuieli cu resursele umane: salarii ale echipei de proiect (angajati cu contract de munca ce isi desfasoara activitatea exclusiv pentru implementarea proiectului);

- cheltuieli administrative (max. 10% din valoarea eligibila a proiectului): cheltuieli posta, telecomunicatii, chirii, cheltuieli cu utilitatile (apa, gaz, electricitate, telefon), taxe de autorizare, taxe notariale, asigurari;
- cheltuieli de consultanta: managementul de proiect (max. 5% din valoarea totala a proiectului), supervizare (max. 10% din valoarea contractului de executie de lucrari ce necesita supervizare) si evaluare;
- cheltuieli pentru achizitia de autoturisme necesare activitatii de supervizare pentru beneficiari autoritati publice
- cheltuieli pentru achizitia de echipamente specializate(cum ar fi: asigurare conditii climatizare, siguranta la foc, antiefractie)
- cheltuieli cu amortizarea.
- TVA nerecuperabil

5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism in vederea valorificarii resurselor naturale si cresterii calitatii serviciilor turistice;

Operatiuni orientative

- Dezvoltarea turismului bazat pe resurse turistice naturale (turism montan, turism balnear, turism litoral, eco-turism, etc.)
- Reabilitarea/ modernizarea /extinderea structurilor de cazare si a utilitatilor conexe
- Crearea / reabilitarea/ modernizarea /extinderea infrastructurii turistice de agrement si a utilitatilor conexe

Valoarea proiectului: **200.000 – 25.000.000 Euro**

Beneficiari:

- **Autoritati ale administratiei publice locale si centrale;**
- **Micrintreprinderi si IMM-uri din domeniul turismului;**
- **ONG-uri.**

Dimensiunea grantului: **85%** pentru autoritati ale administratiei publice locale si centrale, pentru persoanele juridice care nu sunt agenti economici, pentru ONG-uri

70% pentru micro – intreprinderi (60% pentru Regiunea Bucuresti - Ilfov)

60% pentru intreprinderi mijlocii (50% pentru Regiunea Bucuresti - Ilfov)

Contributia beneficiarului: **2%** pentru autoritati ale administratiei publice locale si ONG-uri

15% pentru autoritati ale administratiei publice centrale

30% pentru micro – intreprinderi (40% pentru Regiunea Bucuresti-Ilfov)

40% pentru intreprinderi mijlocii (50% pentru Regiunea Bucuresti-Ilfov)

Contributia nationala

- buget de stat: 13%

- buget local: 2%

Activitati eligibile

- dezvoltarea retelelor de captare si /sau transport a izvoarelor minerale si saline cu potential terapeutic (ape minerale, lacuri si namoluri terapeutice, gaze terapeutice, factorii sanogeni de la nivelul grotelor si salinelor);
- amenajarea, modernizarea, dotarea (inclusiv cu utilitati) a bazelor de tratament din statiunile balneare si balneo - climaterice, inclusiv a salinelor terapeutice;
- amenajarea obiectivelor turistice naturale pentru activitati turistice (formatiuni geologice, pesteri, saline, mine, vulcani noroiosi, lacuri) prin:
 - instalatii de iluminat, incalzire, ventilatie;
 - asigurarea accesului in conditii de securitate pentru turist;
 - amenajare grupuri sanitare;
- amenajare puncte (foisoare) de observare / filmare / fotografiere;
- refacerea si amenajarea cailor de acces la principalele obiective turistice naturale, cu exceptia drumurilor finantate sub Axa prioritara 1 si a drumurilor comunale;
- constructia / reabilitarea / amenajarea caii de acces catre obiectivul turistic reabilitat, in limita a 1000 metri.

- amenajarea si dotarea platformelor de campare, inclusiv utilitatile specifice (grupuri sanitare, apa curenta, iluminat etc.);
- amenajare puncte de colectare a gunoiului menajer;
- amenajarea si construirea de refugii montane pentru asigurarea sigurantei si a primului ajutor in caz de accidente;
- marcarea traseelor montane;
- amplasarea de panouri informative;
- amenajarea de noi posturi SALVAMONT;
- refacerea si amenajarea aleilor de acces la resursele minerale, a traseelor de cura pe teren, a spatiilor de recreere si popas, a facilitatilor de utilizare a izvoarelor minerale;
- refacerea parcurilor balneare, parcuri – gradina;
- modernizare structuri de cazare: renovare, reabilitare, extindere, amenajare (interior si fatada, grupuri sanitare, camere / spatii pentru persoane cu handicap locomotor), izolare fonica, extindere spatii de cazare, modernizare sistem de utilitati, amenajare parcare / garaje, iluminat exterior ;
- dotare structuri de cazare cu echipamente specifice (inclusiv echipamente ecologice pentru alimentare cu energie electrica, spalatorie), ascensor.
- amenajare piscine, stranduri, bazine de kinetoterapie;
- terenuri de mini-golf, tenis, paint-ball, echitatie;
- transport feroviar de interes turistic pe cale ferata cu ecartament ingust, in zone de deal si de munte,
- amenajarea de porturi turistice, inclusiv a debarcaderelor amplasate pe lacuri de agrement;
- amenajarea de piste pentru cicloturism;
- amenajarea de noi partii de schi (inclusiv construirea de instalatii de transport pe cablu pentru persoane, instalarea de echipamente pentru producerea zapezii artificiale, instalarea echipamentelor pentru iluminatul nocturn al partiilor de schi, dotarea cu echipamente pentru intretinerea partiilor de schi);
- amenajarea, dezvoltarea sau reabilitarea partiilor destinate practicarii celorlalte sporturi de iarna: echiparea cu instalatiile si echipamentele corespunzatoare;
- amenajari specifice sporturilor nautice;
- amenajari pentru practicarea pescuitului sportiv.

Sunt exceptate de la finantare :

- structurile de cazare de tipul apartamentelor sau camerelor de inchiriat in locuinte familiale sau in cladiri cu alta destinatie (conform Ordinului 510 / 2002);
- pensiunile agro-turistice.
- unitati de alimentatie publica cum sunt: restaurante, baruri, discoteci, cazinouri etc situate in afara spatiilor de cazare.

Lista cheltuielilor eligibile

- cheltuieli cu obtinerea terenului (maxim 10% din valoarea eligibila a proiectului)
- amenajarea terenului
- amenajari pentru protectia mediului
- cheltuieli pentru asigurarea utilitatilor necesare obiectivului
- studii de teren
- obtinere avize, acorduri si autorizatii
- proiectare si inginerie
- consultanta pentru elaborarea studiului de prefezabilitate sau a studiilor de piata, de evaluare, precum si in domeniul managementului investitiei sau administrarea contractului de executie.
- asistenta tehnica
- constructii si instalatii
- utilaje, echipamente tehnologice si functionale cu montaj
- cheltuieli cu achizitionarea mijloacelor de transport in comun pentru societatile prestatoare aflate in proprietatea autoritatilor locale
- organizare de santier
- lucrari de constructii si instalatii aferente organizarii de santier

- cheltuieli conexe organizarii de santier
- comisioane, taxe, cote legale
- cheltuieli cu diurne, cazare si transport ale echipei de proiect; salarii ale echipei de proiect; cheltuieli de publicitate, cheltuieli de audit; cheltuieli administrative in limita a maxim 5% din valoarea eligibila a proiectului;
- TVA nerecuperabil

5.3 Promovarea potentialului turistic si crearea infrastructurii necesare in scopul cresterii atractivitatii Romaniei ca destinatie turistica;

Operatiuni orientative

- a. Crearea unei imagini pozitive a Romaniei ca destinatie turistica, prin definirea si promovarea brandului turistic national, atragerea investitorilor si a altor parteneri strategici, in vederea dezvoltarii industriei turistice si cresterii atractivitatii sale;
- b. Dezvoltarea si consolidarea turismului intern prin sprijinirea promovarii turistice a produselor turistice specifice si a activitatilor de marketing specifice.
- c. Investitii in infiintarea Centrelor de Informare si Promovare Turistica (CIPT)
- d. Implementarea unei baze de date nationale cu informatii turistice;
- e. Realizarea unui sistem national integrat, cu acces on-line, pentru colectarea si distribuirea de informatii turistice.

Valoarea proiectului: - max 350.000 Euro doar pentru operatiunea b.
- nu se aplica pentru operatiunile a, c, d, e

Beneficiari:

- **Pentru Operatiunile a), c), d) si e) beneficiari eligibili sunt Directiile de specialitate din cadrul Ministerului Intreprinderilor Mici si Mijlocii, Comert, Turism si Profesii Libérale.**
- **Pentru Operatiunea b) beneficiari eligibili sunt ONG-urile care desfasoara, conform statutului, activitati in domeniul turismului si/sau parteneriate intre astfel de entitati.**

Dimensiune grant: 85%

Contributia beneficiarului: 0% pentru operatiunile a, c, d, e
2% pentru operatiunea b

Contributia nationala - buget de stat: 15% pentru operatiunile a, c, d, e
13% pentru operatiunea b

Activitati eligibile

- Crearea si actualizarea brandului turistic national;
- Campanii de promovare a brandului turistic national.
- Promovarea produselor turistice specifice;
- Activitati specifice de marketing.
- Constructia, modernizarea si/sau reabilitarea CIPT,
- Achizitionarea de echipamente, inclusiv echipamente IT, pentru CIPT;
- Elaborarea bazei de date cu informatii turistice, cu acces on-line, pentru CIPT.

Lista cheltuielilor eligibile

1. Consultanta, studii si cercetari, campanii de promovare, materiale de promovare, achizitionarea de spatii publicitare in media cum ar fi:

A) Elaborarea si/sau achizitionarea materialelor de promovare si informare turistica, precum si distribuirea acestora:

- a) tiparituri: - tiparirea de brosure, pliante, afise, bannere, panouri, cataloage, ghiduri, albume si alte prospecte ce au ca scop promovarea turistica a Romaniei pe piata interna si internationala;
- b) materiale destinate promovarii si informarii prin mijloace audio-vizuale:
 - filme de promovare a ofertei turistice generale, pe zone si pe produse turistice;
 - CD-ROM-uri, DVD-uri, spoturi audio, video;
 - diapozitive, fotografii, postere;
- c) obiecte specifice de reclama/protocol.

B) Actiuni specifice de promovare turistica pe piata interna si internationala:

- participari la manifestari interne si internationale (targuri si expozitii) : costuri de calatorie si cazare legate de participarea la targuri si expozitii, costuri pentru realizarea de materiale publicitare; costuri de transport al exponatelor; costuri de inchiriere a spatiilor si realizarea stand-ului;
- activitati specifice de relatii publice;
- organizarea de vizite de documentare pentru reprezentanti mass-media, agenti, tour-operatori si alti creatori de opinie din strainatate;
- organizarea de evenimente pentru promovarea ofertei turistice romanesti, inclusiv crearea si promovarea de evenimente periodice si realizarea retelei de semnalizare a evenimentului;
- organizarea de actiuni itinerante de promovare (road-show-uri) in strainatate;
- alte actiuni specifice de promovare.

C) Campaniile de publicitate in tara si in strainatate:

- publicitate in mass-media: presa scrisa ce se adreseaza publicului si specialistilor, radio, TV paneuropene, nationale si locale;
- publicitate la targuri (catalog manifestare, panouri outdoor si indoor, bannere, ecrane);
- mailing;
- publicitate exterioara: panouri outdoor, promovare pe ecrane video, promovare pe mijloace de transport;
- alte campanii de publicitate specifice.

2. Cumpararea, constructia si/sau inchirierea de cladiri, reabilitarea cladirilor existente, precum si lucrarile asimilate, daca sunt legate direct de obiectivul proiectului;

3. Costuri operationale pentru centre legate de activitatile promotionale si obiectivele stabilite in cadrul operatiunii (inchirierea spatiilor de birou, salarii, utilitati, costuri privind organizarea de evenimente);

4. Cheltuielile indirecte sunt eligibile pana la 10% din totalul cheltuielilor eligibile ale proiectului daca:

- au o legatura directa cu implementarea proiectului;
- sunt calculate pe baza unor documente contabile separate sau, in cazul in care acestea nu exista, ca si procent din totalul cheltuielilor indirecte ale beneficiarului; in cazul in care se calculeaza ca si procent, acesta este reprezentat de valoarea proiectului raportata la veniturile beneficiarului.

5. Echipamente si mijloace IT (hardware si software) pentru produsele multimedia;

6. Training pentru angajati;

7. Servicii si consultanta pentru realizarea si pentru updatarea website-ului si a retelei IT integrate a CNIPT;

8. Achizitionarea de hardware si software pentru reseaua integrata IT si pentru website.

Axa prioritara 6 - Asistenta tehnica pentru sprijinirea implementarii POR

Domenii de interventie:

6.1 Sprijinirea activitatilor pentru implementarea, managementul si evaluarea POR

6.2 Sprijinirea activitatilor de publicitate si informare privind POR

Beneficiari eligibili pentru Axa prioritara 6:

- **Autoritatea de Management a POR**
- **Organismele intermediare POR**
- **Alte structuri implicate in gestiunea POR**

Criteria de evaluare si eligibilitate aplicate de Autoritatea de management si Organismele Intermediare pentru PO „Regional”:

Criteria de evaluare strategica a proiectelor

- Contributia proiectului la realizarea obiectivului general si a obiectivelor specifice ale Programului Operational Regional 2007-2013;
- Contributia proiectului la realizarea strategiei de dezvoltare a Regiunii;
- Complementaritatea cu alte proiecte realizate la nivel regional din fonduri publice.

Criteria generale de eligibilitate si evaluare a proiectelor

- Proiectul trebuie sa se incadreze in domeniile eligibile in cadrul Programului Operational Regional;
- Solicitantul de proiect dovedeste calitatea de proprietar, sau dupa caz, concesionar al cladirii, pe o durata de minim 10 ani;
- Proiectul are studii de fezabilitate, inclusiv toate avizele necesare;
- Solicitantul de proiect trebuie sa faca dovada capacitatii de finantare;
- Solicitantul trebuie sa demonstreze capacitate administrativa de implementare a proiectului;
- Activitatile propuse spre finantare in cadrul proiectului sa nu fi fost finantate din fonduri publice in ultimii 5 ani;
- Costurile proiectului se incadreaza in limitele financiare prevazute pentru tipul respectiv de proiect;
- Graficul platilor efectuate de catre beneficiar catre contractor sa nu depaseasca 30 iunie 2015;
- Proiectul este in conformitate cu activitatile eligibile in cadrul axei prioritare;
- Solicitantul sa fie eligibil in cadrul axei prioritare;
- Activitatile proiectului pot fi realizate la termenele propuse si cu ajutorul financiar solicitat;
- Proiectul trebuie sa fie sustenabil dupa incetarea finantarii, sa dovedeasca existenta surselor financiare pentru functionare, intretinere, reparatii etc.

Dosarul de finantare va contine:

- Cererile de finantare completate (impreduna cu documentele suport vor fi depuse la sediul OI-ADR din regiunea in care se implementeaza proiectul);
- Documente de identificare (statut, documente de asociere);
- Hotararea Consiliului Local/Consiliului Judetean sau hotararea CA/AGA de aprobare a cheltuielilor ce vor fi efectuate;
- Studiul de fezabilitate (pentru lucrari de constructie, reabilitare etc);
- Documente de confirmare a cofinantarii;
- Avize, autorizatii necesare efectuarii investitiei;
- Documente privind capacitatea de asigurare a contributiei proprii;
- Plan integrat de dezvoltare urbana - pentru proiectele de dezvoltare urbana;
- Acord de parteneriat (unde este cazul).

Etapele procesului de evaluare si selectie a proiectelor (dupa fiecare etapa, solicitantul va fi informat asupra rezultatului):

- Verificarea conformitatii administrative (OI):
 - se verifica aspectele formale ale Cererii de finantare (CF);
 - daca CF este corect completata si include toate documentele solicitate, CF se inregistreaza in SMIS si primeste un numar unic de inregistrare;
 - daca CF nu este completa/corecta, se respinge ca fiind neconforma.
- Verificarea eligibilitatii (OI):
 - eligibilitatea solicitantului;
 - eligibilitatea proiectului (a activitatilor);
 - eligibilitatea costurilor.
- Evaluarea tehnica si financiara (experti independenti):
 - relevanta, utilitatea si importanta proiectului;
 - metodologia de implementare - capacitatea operationala si financiara a solicitantului;
 - fezabilitatea tehnica si financiara precum si sustenabilitatea financiara a proiectului;
 - cererile de finantare care nu obtin punctajul minim sunt respinse.
- Evaluarea cererii de finantare din punct de vedere strategic (Comitetele Regionale de Evaluare Strategica si Corelare - CRESC):

- CRESC primeste lista CF acceptate in urma evaluarii tehnice si financiare (care au obtinut un punctaj tehnico economic mai mare de 60), impreuna cu rezumatul fiecărei CF, precum si raportul asupra evaluării tehnice si economice a acestor CF;
- CRESC analizeaza proiectele din punct de vedere strategic, apreciind masura in care CF/proiectele contribuie la atingerea obiectivelor strategiilor de dezvoltare regionala, realizand totodata si corelarea POR cu celelalte programe operationale;
- CRESC, prin secretariatul asigurat de OI, intocmeste lista proiectelor recomandate spre finantare, precum si lista celor respinse, cu justificarea aferenta;
- Solicitantul este informat asupra termenului limita in care trebuie sa depuna Proiectul Tehnic (in cazul proiectelor care includ executia de lucrari).
- Analiza Proiectului Tehnic (se realizeaza de experti independenti):
 - se urmareste concordanta datelor din Proiectul Tehnic cu Studiul de Fezabilitate
- Decizia de finantare (AM):
 - AM ia decizia finantarii proiectelor, in urma verificarii respectarii procedurilor si a acuratetei procesului de evaluare si selectie.
- Contractul de finantare:
 - se semneaza intre Beneficiar si Organismul Intermediar.

Diferente între Instrumentele Structurale si fondurile de pre-aderare

- Alocare pe programe multianuale (7 ani);
- Management descentralizat al programelor;
- Sumele alocate semnificativ mai mari (de 3-4 ori la nivel anual);
- Implica o cofinantare mai mare;
- Opereaza pe principiul rambursarii cheltuielilor;
- **Regula n+3 / n+2 (dezangajarea automata).**

Ex. Conform regulii “n+2”, banii alocati de CE pentru un program in anul n, trebuie cheltuiti pana in anul n+2, in caz contrar banii vor fi pierduti sau realocati altui program (exemplu: sumele alocate de UE pentru un proiect, in 2007, trebuie cheltuite pana la 31 decembrie 2009).